

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Шао Чжигона

«Відбір баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки з
урахуванням педагогічних та морфологічних критеріїв» на здобуття
ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі кіберспорту та інформаційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України 14 червня 2023 року Шао Чжигонем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Відбір баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки з урахуванням педагогічних та морфологічних критеріїв» та її обговорення (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Безмилов Микола Миколайович).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри кіберспорту та інформаційних технологій прийнято рішення надати здобувачу Шао Чжигону позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Один із найбільш складних етапів відбору в баскетболі – це відбір на етапі спеціалізованої базової підготовки (проміжний). Це період активного росту та дозрівання організму дитини. Саме в даний період часу досить легко зробити помилку і відібрати не найбільш обдарованих спортсменів, а найбільш зрілих біологічно. Спортсмени-ретарданти значно поступаються своїм одноліткам. Потрібен час для того, щоб спортсмен зміг проявити свій істинний потенціал.

Етап спеціалізованої базової підготовки в баскетболі припадає на вік 14–16 років. Цей період підготовки характеризується значним підвищенням фізичних та ігрових навантажень. Значно збільшується роль тактичної підготовки.

Звісно, що за умови збільшення в навчально-тренувальному процесі складного матеріалу тактичної підготовки, одразу ж стають помітні інтелектуальні ігрові здібності спортсменів та їх здатність до подальшого вдосконалення. У підлітковому періоді можуть проявлятися такі здібності і

якості, які знаходились у рудиментарному стані на попередніх етапах підготовки. Баскетболісти, які були найрозвинутішими на попередніх етапах, можуть втратити свою перевагу і зупинитися за крок від спорту вищих досягнень.

Використання передового міжнародного досвіду та знань з проблем відбору баскетболістів на різних етапах багаторічної підготовки, поєднання їх з традиціями «української баскетбольної школи» є важливим завданням сьогодення. Саме тому, на наш погляд, проблема обґрунтування та розробки інформативних критеріїв відбору баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки є актуальною та практично значущою. Представлена до розгляду дисертаційна робота Шао Чжигона спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі кіберспорту та інформаційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно до Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 2.20 «Удосконалення змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у спортивних іграх» (№ держреєстрації 0116U001628) та Плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 2.2 «Удосконалення підготовки до головних змагань макроциклу збірних команд України у спортивних іграх» (№ держреєстрації 0121U108185).

Внесок дисертанта, як співвиконавця тем, полягав в обґрунтуванні критеріїв відбору баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки, розробці модельних характеристик баскетболістів за показниками, що характеризують морфологічні дані, фізичну і техніко-тактичну підготовленість, а також змагальну діяльність спортсменів, обґрунтуванні та визначенні ключових ігрових здібностей для використання під час комплексного оцінювання перспективних можливостей гравців.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- вперше систематизовано і верифіковано критерії та окремі показники, а також визначено їх пріоритетну значущість з метою відбору та орієнтації баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки;
- вперше з метою спортивного відбору запропоновано комплекс суб'єктивних критеріїв оцінювання ігрових здібностей баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки та визначено їх вклад в процес відбору спортсменів;
- вперше розроблено модельні характеристики та шкали оцінювання для визначення рівня підготовленості та перспективності баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки;

- вперше визначено структурні взаємозв'язки між ефективністю змагальної діяльності гравців, що перебувають на етапі спеціалізованої базової підготовки, з результатами педагогічного тестування, проявом специфічних ігрових здібностей і морфофункціонального дослідження;
- розроблено комплексний механізм для визначення перспективності баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки, що включає підсумкові формули з урахуванням ігрового амплуа спортсменів, шкали оцінювання, «вагові коефіцієнти» значущості різних факторів підготовленості та їх окремих показників для відбору баскетболістів;
- проаналізовано вплив «ефекту віку» (RAE) на прояв різних фізичних та техніко-тактичних показників у баскетболістів 14–16 років;
- проведено факторний аналіз структури техніко-тактичної підготовленості баскетболістів 14–16-річного віку;
- розширено дані про структуру змагальної діяльності в ігрових командних видах спорту, доповнено та уточнено дані щодо провідних компонентів в структурі змагальної діяльності баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки;
- розширено дані щодо особливостей побудови етапу спеціалізованої базової підготовки в спортивних командних іграх та визначені основні проблеми, що виникають під час так званого перехідного етапу багаторічної спортивної кар'єри;
- доповнено знання, з питань підготовки баскетболістів на різних етапах багаторічного вдосконалення, відбору та орієнтації, моделювання та прогнозування, технологій контролю та оцінювання рівня підготовленості й ефективності змагальної діяльності в баскетболі.

Практичне значення роботи полягає у впровадженні розробленого алгоритму організації відбору та інформативних критеріїв визначення потенційних можливостей баскетболістів, що перебувають на етапі спеціалізованої базової підготовки під час комплектування кадетських національних збірних команд України U14 – U16 при підготовці до офіційних міжнародних змагань у своїх вікових категоріях. Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції використано для впровадження в практику роботи Громадської спілки «Федерація баскетболу України», що підтверджено відповідними актами впровадження.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо проблеми відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Представлений у дисертаційній роботі комплексний механізм відбору, що враховує прояв специфічних ігрових здібностей баскетболістів та

об'єктивнометричних параметрів підготовленості, може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження у освітній процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлено в 6 наукових публікаціях: 2 статті – у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus (Q4), 1 стаття – у періодичному науковому виданні США, проіндексованому в базі даних Scopus (Q2); 3 публікації – апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати дослідження оприлюднено на: III-й Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії» (м. Київ, 2020); XIII–XIV Міжнародних конференціях «Молодь та олімпійський рух» (м. Київ, 2020–2021); III Міжнародній конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2021).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження сформульовано спільно із науковим керівником. Автором самостійно

проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Також здобувач самостійно розробив анкети для опитування експертів, здійснив аналіз показників змагальної діяльності баскетболістів кадетських національних збірних команд на континентальних змаганнях 2019–2021 рр. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлено автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота **Шао Чжигона** на тему: «Відбір баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки з урахуванням педагогічних та морфологічних критеріїв» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію **Шао Чжигона** «Відбір баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки з урахуванням педагогічних та морфологічних критеріїв» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання, обґрунтування комплексного механізму відбору баскетболістів на етапі спеціалізованої базової підготовки з урахуванням педагогічних та морфологічних чинників, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченими пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Шао Чжигону ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Шао Чжигона з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Борисова Ольга Володимирівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Шутова Світлана Євгенівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Байрачний Олег Васильович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Мітова Олена Олександрівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри спортивних ігор Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

опонент: Вознюк Тетяна Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

О. В. Борисова

К.фіз.вих., доцент

С. Є. Шутова

К.фіз.вих., доцент

О. В. Байрачний

Голова засідання,
д.фіз.вих, професор

О. А. Шинкарук

Підписи Борисової О. В., Шутової С. Є., Байрачного О. В., Шинкарук О. А. засвідчую

Журавський В.К. Вознюк Т.В. Чижон О.В.
22.06.2023

